

Prof. dr hab. Adam Dziadek
Uniwersytet Śląski w Katowicach
Wydział Humanistyczny

Ocena rozprawy doktorskiej mgr Magdaleny Cabaj pt. *Écritures intersexuée / Pisanie interseksualne* napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Iwony Lorenc (Uniwersytet Warszawski) i dr. hab. Dominique'a Lestela (École Normale Supérieure de Paris)

Przedmiot rozprawy doktorskiej p. Magdaleny Cabaj jest rzeczywiście niezwykle. Polska literatura przedmiotu w tym zakresie jest bardzo mocno ograniczona i koncentruje się głównie na samym zjawisku hermafrodyty czy hermafrodytyzmu i – raczej się w tej sprawie nie myślę – nie ma w Polsce w tej chwili żadnej pracy omawiającej szersze zagadnienie „pisanania interseksualnego”. Badania nad płcią biologiczną i kulturową rozwinęły się w Polsce począwszy od lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku w sposób niebywały – jednoznacznie da się stwierdzić, że mamy znaczące osiągnięcia w tym zakresie. Dotyczy to zarówno feministycznej krytyki literackiej, *Lesbian Studies*, *Gay Studies*, *Queer*, także badań z zakresu *Masculinities*, słabiej w kraju rozwiniętych (w ostatnim czasie prowadziłem w ramach projektu badawczego NCN prace zespołu skupione na fenomenie męskości w literaturze i kulturze polskiej od XIX wieku do współczesności), ale jednak już obecnych. Rozwiniętych badań z zakresu „pisanania interseksualnego” w Polsce właściwie nie ma, stąd ta praca ma pod wieloma względami charakter pionierski, także jeśli chodzi o badania prowadzone w Europie Zachodniej i na świecie. Wynika to z przede wszystkim z faktu, że zjawisko hermafrodytyzmu ciągle jeszcze tkwi częściowo w *Wunderkammer* i nie do końca wiemy, jak sobie z nim poradzić. Decydują o tym ciągle opory i blokady społeczne, które w przypadku tej odmienności są jeszcze silniejsze niż przypadku odmienności homoseksualnych. Z tej właśnie przyczyny jest to naprawdę fascynujący przedmiot badań, z czego doskonale zdaje sobie sprawę Autorka rozprawy.

Przedmiotem analiz w tej pracy stają się słusznie różnorodne „dyskursy medyczne” (to oczywiście odrębny typ „narracji międzypłciowych”), ale też cztery teksty napisane przez osoby interseksualne, cztery teksty o charakterze *quasi*-literackim, ponieważ są to teksty autobiograficzne, dodajmy, teksty wyjątkowo rzadkie, ale już mogące stanowić przedmiot badań. Chodzi tu o teksty Thei Hillman *Intersex (for Lack of a Better Word)* i Hidy Vilorii *Born Both: An Intersex Life* oraz dwie książki Aarona Appsa *Dear Herculine* i *Intersex: A Memoir*. Trudno znaleźć więcej przykładów mających coś wspólnego z literaturą. Prędeż

